

AKTUÁLIS NEMZETI KÖZLEKEDÉSI HATÓSÁG

Tudnivalók az utánpéztésről**KINEK KÖTELEZŐ? MIÉRT? MENNYIBE KERÜL?**

A közúti közlekedés veszélyes üzem, nagyon könnyű olyasmit elkövetni, amely sért valamilyen szabályt. Ha akár szándékosan, akár akaratlanul elkövetett vétség miatt belekeveredtünk egy szabálysértési vagy egy büntető-eljárásba, nem árt pontosan tudni, mi vár ránk. A büntetések (szabadságvesztés, pénzbírság, eltiltás) mellett még megjelenik az utánpéztés is, amelyről Kiss Istvántól, az NKH Közép-magyarországi Regionális Igazgatóságának utánpéztési csoportvezetőjétől kértünk tájékoztatást.

Kiss István

● **Kinek kötelező utánpéztésben részt venni?**

– Akit szabálysértési hatóság közlekedési szabálysértés vagy bíróság közlekedési bűncselekmény miatt jogerősen eltiltott legalább 6 hónapra a járművezetéstől. De azt a személyt is kötelezhetik az utánpéztésre, akinek az adott járműre nem volt érvényes vezetői engedélye.

Ugyancsak hozzánk kerül az is, akinek a vezetői engedélyét a közúti közlekedési előéleti pontrendszer alapján az eljáró hatóság visszavonta.

Utánpéztésre az a járművezető is jelentkezhet, aki még nem érte el a 12 büntetőpontot, ez esetben 9 pontot kap vissza. Ha a pontszáma már 13 és 17 között van, akkor csak 6 pontot kap vissza. Ez az utánpéztési forma önkéntes alapon működik.

Összefoglalva; az utánpéztési kötelezettség a törvény erejénél fogva akkor is létrejön, ha külön határozat erről nem rendelkezik.

Nem kell utánpéztésre mennie

annak a személynek; akit nem általánosan a járművezetéstől tiltottak el, vagy akinek az eltiltása nem éri el a hat hónapot, illetve akit nem közlekedési cselekmény miatt tiltottak el, függetlenül az eltiltás időtartamától. Nem kell utánpéztésben részt vennie a járművezetőnek, ha az eltiltás csak jármű-kategóriára vagy járműfajta terjed ki, és az a vezetői engedély visszavonásával nem jár. Mindezekről az 1988. évi I. törvény, a Közlekedési törvény rendelkezik.

● **Tulajdonképpen mi a célja az utánpéztésnek? Valóban szükség van erre?**

– Minden kultúrának jellemzője az állampolgári fegyelem, vagyis milyenek a szabályok és azokat mennyire tartják be az adott állam polgárai. Mi, magyarok ebben a tekintetben nem állunk jól. A közlekedési szabályainkat sokan és sokszor megsértik, de ezekből az esetekből szerencsére nem ugyanannyi baleset következik be. Ezek többségét az elkövetők megússzák. Arra ma nincs jogszabály, hogy valamennyi járművezetőt leültessek egy továbbképzésre, de arra van, hogy a kirívó szabályszegőkkel ezt megtegyük. Ezért került bevezetésre az utánpéztés, amelyről a Közlekedési Törvény alapján a ma is hatályos 139/1991. (X. 29.) számú Kormányrendelet intézkedik.

Az utánpéztés a hagyományos gépjárművezető-képzési rendszerhez kapcsolódó, azonban tartalmában és módszereiben attól lényegesen eltérő eljárás.

Az utánpéztésben résztvevők korszerű pedagógiai-pszichológiai módszerekkel különleges képzésben részesülnek, melynek során felismerhetik saját közlekedési magatartásuk és tudásuk hiányosságait, illetve azt, milyen módon lehetséges ezek felszámolása, az esemény megismétlődésének elkerülése. Meg lehet tenni, hogy valaki nem jelenik meg utánpéztésben, de akkor nyilván nem kaphatja vissza a vezetői engedélyét.

● **Hogyan történik a jelentkezés?**

– Tétélezünk fel, hogy a járművezető kézhez vette az eljáró hatóság jogerős határozatát, mondjuk egy 6 hónapos eltiltásról. Ekkortól bármikor jelentkezhet utánpéztésre, de nem kaphatja vissza előbb a vezetői engedélyét, mint az eltiltás lejárt. Túl későn sem érdemes jelentkezni, mert akkor az a helyzet állhat elő, hogy letelt az eltiltás, már visszakaphatná a vezetői engedélyt, de az utánpéztést még nem teljesítette, ezért kell várnia.

● **A jelentkezéshez szükséges:**

- Személyi igazolvány vagy azt helyettesítő okmány, lakcímkártya.
- Az utánpéztésre vonatkozó okmányirodai határozat, amelyben rendelkeztek a vezetői engedélyről.
- A közlekedési esemény leírását tartalmazó szabálysértési határozat vagy bírósági végzés, ítélet. Ha több ilyen van, akkor mindegyik. Mivel az utánpéztés a közlekedési eseményhez kapcsolódik, az csak a bemutatott dokumentumok eseményeire vonatkozik.

Jelentkezni az NKH bármelyik – utánpéztési ügyfélfogadást tartó – kirendeltségén (<http://www.nkh.hu/content/view/20/5010/>) lehet, az eljárás mindenütt ugyanaz. Mi a Budapest, Mozaik u. 5.-ben várjuk ügyfeleinket.

● **Megtörtént a jelentkezés. Mi következik?**

– A feltárással kezdjük. Ezt a foglalkozást a közlekedési hatóság feltáró csoportja végzi, amely legalább háromtagú, vezetőjét a hatóság vezetője

bizzza meg, tagjai az Utánpéztési Foglalkozásvezetői Névjegyzékbe felvett foglalkozásvezetők.

● **Közlekedési ismeretek felmérése**

A közlekedési alapismeretekben, képzettségben meglévő szint feltárása a közlekedési jogszabályok és a járművezetés elmélete tárgy köréből a számítógépes teszttel történik. Ötven perc alatt 66 kérdésre kell válaszolni. A cél nem más, mint a közlekedési szabályok és a járművezetés elméletének ismeretében való tájékozottság felmérése.

● **Vezetési próba**

A közlekedési képzettség, kultúra és magatartás gyakorlati megvalósítási szintjének felmérése vezetési próbán történik. Ilyenkor felszínre kerülnek a jármű feletti uralom mellett a tájékozódás, helyzetfelismerés, a kapcsolattartás, az előrelátás, az együttműködési készség jellemzői. A vezetési próbát olyan kategóriájú járművel kell végezni, amellyel a jelentkező a cselekményét elkövette. A vezetési próba időtartama legfeljebb 50 perc.

● **Pszichológiai feltárás**

A pszichológiai feltárás során a jelentkező biztonságos közlekedéshez való viszonyulását és az e szempontból jelentős háttérrel beszélnek meg. A feltárást szakpszichológus végzi, a beszélgetésen csak ketten lehetnek jelen.

● **Hogyan tovább?**

– A programba sorolás következik. A feltárást végző szakmai csoport a feltárás eredményei, valamint az utánpéztési kötelezettséget kiváltó esemény elemzése, összevetése alapján a szakmai szempontok szerint határozza meg a teljesítendő programot. A beosztás, a domináns probléma megoldását várhatóan a leghatékonyabban szolgáló programra történik. Vagyis a közlekedési hatóság az utánpéztésre kötelezett számára azt a programot jelöli ki, amely a feltárt fő hiányos-

ság(ok) megszüntetésére a legmegfelelőbb.

Az utánpéztést a jelentkezéstől számított 60 napon belül be kell fejezni, feltéve, hogy a jelentkező is így akarja. A tavalyi átlagos átfutási időnk erre el a 30 napot

● **Ezek szerint többféle program létezik. Melyek ezek?**

– A programok I-től VII-ig számítottak, és ennek megfelelően változik a tartalmuk is. A rendelet alkotói ennyi csoportba sorolták a jellegzetes vétségeket.

I. Program: A közlekedési képzettség közlekedési szabályok, vezetéselmélet fejlesztésére irányuló **elméleti foglalkozás**. Ideje 6 óra (két alkalom). Csoportlétszám: max. 15 fő. A program számítógépes hatósági vizsgával zárul. Sikertelen vizsga esetén az ismétlődő (javító) vizsgák száma nincs korlátozva.

II. Program: A közlekedési képzettség, kultúra és magatartás fejlesztése, a hiányosságok és hibák megszüntetését célzó **járművezetési gyakorlati foglalkozás**. Ideje 7 óra, mely hatósági forgalmi vizsgával zárul. Sikertelen vizsga esetén az ismétlődő (javító) vizsgák száma korlátozott. Ötödik sikertelen vizsga után pályaalkalmassági vizsgálat dönt a további lehetőségekről.

III. Program: A közlekedési szabályok megtartását célzó **csoportos foglalkozás**. Pedagógiai, pszichológiai, csoportdinamikai módszerek alkalmazásával, problémaelemzésekkel, helyzetgyakorlatokkal segítene a problémák felismerésében és a helyes magatartásban, a közlekedési szabályok megtartásában. Ideje 12 óra. Csoportlétszám: min. 8 fő – max. 12 fő.

IV. Program: A közlekedési magatartás javítását célzó **csoportos foglalkozás**, a súlyos (halálos) balesetet okozó, illetőleg a visszaeső személyek programja. Dinamikus orientált csoportmunka, ahol az értelmezés, szembesítés, tanácsadás, lelkesítés, valamint támogató foglalkozás történik a szorongás oldására, az „életképesebb” magatartás begyakorlása. Ide-

je 25 óra. Csoportlétszám: min. 8 fő – max. 12 fő.

V. Program: Az „**enyhén ittas vezetők**” foglalkozása. Jogi és egészségügyi ismeretközlés, csoportos, témacentrikus beszélgetés, pszichológiai viselkedésváltozó elemekkel. Ideje 7 óra. Csoportlétszám: max. 15 fő, alsó határa nincs. A program mindig az I. és a II. vagy a III. programok valamelyikével együtt, annak kiegészítéseként határozható meg a kötelezett számára.

VI. Program: A „**közepesen ittas vezetők**” foglalkozása. Ismeretátadás, egyéni motivációk feltárása, ezek csoportdinamikai eszközökkel való feldolgozása, tréningmódszerek, az ivás és vezetés területeinek szétválasztása. Önismeret-növelés önkontroll módszerekkel. Ideje 15 óra. Csoportlétszám: min. 8 fő – max. 12 fő.

VII. Program: A „**súlyosan ittas vagy visszatérő ittas vezetők**” foglalkozása. A hibás magatartást motiváló személyiségtulajdonságok feltárása és konfrontáltatása a csoportdinamika felhasználásával, a változtatás lehetőségének felvázolása. Ideje 25 óra. Csoportlétszám: min. 8 fő – max. 12 fő. Miután külön drogos program jelenleg nem létezik, ezért a nagyon ritkán előforduló drogos járművezetőket a megfelelő alkoholos programba irányítjuk.

A programok megtartására olyan képzőszervek kaptak megbízást, amelyek az előírt szigorú feltételeknek megfelelnek. Tevékenységüket a hatóság rendszeresen ellenőrzi. A foglalkozásvezetők különleges felkészültségű, felsőfokú végzettségű, névjegyzékbe vett közlekedéspedagógusok, illetőleg pszichológusok és pszichiáterek, akik készek segíteni abban, hogy az utánpéztettek (ismét) felkészüljenek a biztonságos közlekedésre. A programok díja 36 575–130 625 Ft közötti.

● **Meg lehetne tekinteni egy ilyen foglalkozást?**

– Sajnos nem. Ide a foglalkozásvezetőknél és az utánpéztésre kötelezetteknek kívül senki

más nem léphet be. Sőt a jelenlévőknek titoktartási nyilatkozatot kell aláírniuk, vagyis nem beszélhetnek arról, amit a többiekről megtudtak. Fotót és hangfelvételt sem szabad készíteni.

Ha az utánpéztésben a kötelezett közlekedési képzettségének hiányosságát kellett megszüntetni (I., II. program), az utánpéztés elméleti vagy gyakorlati vizsgával zárul.

● **Hogyan lehet visszakapni ezután a vezetői engedélyt?**

– Az utánpéztés teljesítéséről a területi közlekedési hatóság igazolást ad ki. Nem adható ki az igazolás annak, aki valamely foglalkozáson nem vett részt, jelentős mértékben később vagy azon járművezetésre alkalmatlan állapotban jelent meg, illetve az I. és II. program estében nem tett sikeres vizsgát.

A csoportos foglalkozások jellemzője a közös tevékenység, ezért az I., III., IV., V., VI., VII. programokat az utánpéztettnek ugyanazon csoportban és teljes idejű jelenléttel kell elvégeznie.

Aki a feltáráson, illetve a foglalkozáson nem jelenik meg vagy 5 percnél többet késik, illetőleg vezetésre alkalmatlan állapotban jelenik meg, az az adott csoportból kimarad, és csak a díj ismételt befizetése után osztható be újból feltárára, illetve programra. Kivéve, ha távolmaradását alapos okkal kimentik.

A kiadott igazolást a Közlekedési Igazgatási Hatóságnál, azaz az okmányirodában kell bemutatni. Az okmányiroda a vezetői engedélyt visszaadja, ha az eltöltés ideje lejárt, az egészségügyi alkalmasság érvényes és az utánpéztési igazolás az eltöltésben szereplő ügyekben lefolytatott utánpéztésről szól. A VI. és VII. programon résztvevők esetében az igazolás másolati példányát az egészségügyi alkalmasságot megállapító orvos részére is el kell juttatni.

Az utánpéztéssel kapcsolatban felmerülő panasszal, jogorvoslati kéressel a régiós igazgatóság, illetőleg az NKH Központi Hivatalánál lehet élni.

● **Vannak-e hasznosítható tapasztalatai az utánpéztésnek?**

– Találkozunk megrendült, önmargoló vagy közömbös emberekkel, de azok vannak többségben, akik addig mentetik, alakítgatják a vétségüket, míg maguk is elhiszik, hogy ártatlanok. Pedig az elkövetők egyben áldozatok is.

Az utánpéztésre kerülők között kevesen vannak, akik azért vezetnek ittasan, hajtának gyorsan, mennek át a tilos jelzésen, nem adnak elsőbbséget, nem kötik be a biztonsági övet stb., mert egyáltalán nem ismerik vagy nem kellően ismerik az elvárt, a szabályos magatartást. Kicsit többen vannak azok, akik nagyjából ismerik a helyes magatartást, de nem ismerik fel, hogy azt itt és most kellene megvalósítani. A legtöbben azok vannak, akik ugyan nagyjából ismerik a helyes magatartást, de valami miatt úgy gondolják, hogy most a szabálytól eltekinthetnek. Néhányan pedig törvény felettinek képzelelik magukat. Olykor még a fizikai törvények felettinek is.

● **Mi a tapasztalatuk a hasznos gépjármű-vezetőikkel?**

– Évekre visszamenően megállapítható a létszámuk fokozatos csökkenése az utánpéztésben.

● **Hogyan állnak a visszaesők?**

– A visszaesők száma összességében nem sok, de évről évre lassan emelkedik. Többnyire ittas vezetők, de előfordult már gyorshajtó is.

Az utánpéztés hasznosságáról még vitatkozni sem lehet. És ez még nem a vég. Már kész a jogszabálytervezet az utánpéztés, az előéleti pontrendszer és a PÁV rendszerek közötti átjárhatóságáról, bizonyos mértékű összekapcsolásáról. Az uniós közlekedésbiztonsági célok eléréséhez összehangolt és az emberek többségének egyetértését élvező intézkedésekre van szükség. A tervezett változtatások ezért nemcsak figyelemfelkeltően fegyelmelőzők, hanem segítők is.